

En av de viktigste samfunnsoppgavene til botaniske hager er å ta vare på truede planter. Enten som del av de tradisjonelle samlingene eller som frø i den nasjonale frøbanken for truede arter. Den nasjonale frøbanken ligger i Oslo og er del av et internasjonalt nettverk som koordineres fra Wakehurst i Storbritannia.

Vårt budskap til prosessen som nå skal gjennomføres er at dere ikke må sette i gang tiltak som hindrer dere selv i å oppdage og etterforske miljøkriminalitet eller som hindrer muligheten til å gjenopprette skade.

Eksempler på viktige oppgaver som vil bli vanskeligere er å oppdage smugling eller import av fremmede arter. Uhell som skade etter et utslipp eller en entreprenør med gravemaskin.

Dere i forvaltningen er avhengig av kunnskap om arter og arters utbredelse for å gjøre dette arbeidet. Hvilke arter er sjeldne og truede? Hvilke arter skal være prioriterte arter? Hvilke områder skal beskyttes med områdevern? Hvilke arter finnes naturlig i Norge og i verden?

Vi regner med at kun 20 % av verdens arter er beskrevet og kjent for vitenskapen.

For å levere kunnskapen om arter, arters utbredelse og arters truethet, så må vi i botanisk hage og på museene ha tilgang til materiale i Norge og i utlandet.

Den nasjonale frøbanken for truede arter er en forsikring dersom det skulle gå galt med plantene der de er. Vi har mulighet til å plante de ut igjen der hvor noen har gjort noe alvorlig galt. Dette er selvfølgelig avhengig av at vi har materialet i våre levende samlinger.

Dette er ikke hypotetisk. Vi har hatt uttak fra frøbanken for å gjenopprette forekomster av truede planter på steder som er blitt ødelagt.

Det er allerede i dag vanskelig for nettverket for botaniske hager å gjøre dette arbeidet, så vi ber dere om å ta hensyn til dette når dere vurderer å innføre strengere regler eller tiltak.

Strengt regler begrenser kunnskapsnivået og begrenser muligheten til å rette opp skade. Jeg vil anbefale dere å lese en viktig artikkel fra tidsskriftet Science i fjor: «When the cure kills—CBD limits biodiversity research». Artikkelen er svært oppklarende for hvor alvorlig situasjonen er globalt.

Uten kunnskap får vi dårlig forvaltning.

Dere må ha mulighet til å gi generelle unntak for forskning og bevaringsbiologi. Dette må skje i selve regelverket, ikke som i dag hvor man må søke separat fra sak til sak til ulike instanser.

På vegne av Nettverket for botaniske hager i Norge.

Tor Carlsen